ECLI:LV:RIRT:2019:1028.1A33130919.3.S
Lietas Nr.1A33130919
Lietas arhīva Nr.1A-1309-19/28

LĒMUMS
Jūrmalā 2019.gada 28.oktobrī

Rīgas rajona tiesas tiesnese B.Jakobsone izskatīja /pers. A/, personas kods /personas kods/, sūdzību par Jūrmalas pilsētas Pašvaldības policijas 2019.gada 18.septembra lēmumu Nr.1-13.1/3098.

Aprakstošā daļa

Jūrmalas pilsētas Pašvaldības policijas inspektors R.Bračs 2019.gada 6.februārī ir sastādījis /pers. A/ administratīvā pārkāpuma protokolu ZZ Nr.752126 par Jūrmalas pilsētas domes 2017.gada 12.janvāra saistošo noteikumu Nr.1 "Par transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā" (turpmāk – Noteikumi) 5.punkta pārkāpšanu, t.i., par to, ka 2018.gada 2.jūnijā plkst.00.45 Jūrmalā, Valtera prospekta dzelzceļa pārbrauktuvē, /pers. A/ ar transportlīdzekli *AUDI TT*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, iebrauca īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā, neiegādājoties caurlaidi. Par izdarīto pārkāpumu /pers. A/ saskaņā ar Noteikumu 49.punktu sodīta ar naudas sodu 50 *euro* apmērā.

2019.gada 13.septembrī Jūrmalas pilsētas Pašvaldības policijā (turpmāk – Iestāde) saņemts /pers. A/ lūgums par termiņa atjaunošanu sūdzības iesniegšanai par administratīvā pārkāpuma protokolu ZZ Nr.752126, taču ar Iestādes 2019.gada 18.septembra lēmumu Nr.1-13.1/3098 (turpmāk – Lēmums) atteikts atjaunot nokavēto procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai.

2019.gada 7.oktobrī Rīgas rajona tiesā saņemta /pers. A/ sūdzība par Iestādes lēmumu (turpmāk – Sūdzība) un ar Rīgas rajona tiesas 2019.gada 9.oktobra lēmumu ierosināta tiesvedība.

Sūdzībā norādīts, ka Iestāde ir liegusi piekļuvi administratīvajam procesam pēc formāliem kritērijiem, ignorējot savu atbildību termiņu nokavējuma sakarā. Iestāde ir pārkāpusi gan taisnīguma, gan samērīguma principus. /pers. A/ norāda, ka tas, ka persona nesaņēma pasta sūtījumus deklarētajā dzīvesvietas adresē Rīgā, nevar kalpot par pamatu termiņa neatjaunošanai, jo /pers. A/ bija deklarējusi papildu adresi savai līdzdarbībai ar valsts un pašvaldību iestādēm Jūrmalā, kurā /pers. A/ ir sasniedzama, izvēloties to par savu faktisko dzīvesvietas adresi. Sūdzībā paskaidrots, ka sūdzības iesniegšanas termiņa nokavējums ir iestājies, nevis personas, bet iestādes rīcības dēļ, nepaziņojot /pers. A/ par administratīvā pārkāpuma lietas gaitu uz Pilsonības un migrācijas dienestā norādīto papildu adresi, kas ir radījis personai smagas nelabvēlīgas sekas.

Motīvu daļa

Izvērtējot sūdzībā norādītos apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesnese atzīst, ka Iestādes 2019.gada 18.septembra lēmums Nr.1-13.1/3098 par atteikumu atjaunot procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai par administratīvā pārkāpuma protokolu ZZ Nr.752126 ir atstājams negrozīts, bet /pers. A/ sūdzība nav pamatota un ir noraidāma.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 282.pants noteic, ka nokavēto procesuālo termiņu var atjaunot iestāde, kas ir tiesīga lietu izskatīt, pēc sūdzības iesniedzēja motivēta lūguma, ja tā atzīst nokavēšanas iemeslu par attaisnojošu. Atteikumu atjaunot procesuālo termiņu var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā 10 darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas pēc sūdzības iesniedzēja dzīvesvietas vai juridiskās adreses. Rajona (pilsētas) tiesa sūdzību izskata un lēmumu pieņem rakstveida procesā viena mēneša laikā no sūdzības un lietas materiālu saņemšanas dienas.

Tiesnese uzskata, ka nokavēta procesuālā termiņa atjaunošana ir izņēmuma gadījums, kad pastāv vērā ņemami apstākļi, kas personai lieguši izmantot tiesības veikt procesuālās darbības likumā noteiktajos termiņos, turklāt, šķēršļiem, kas traucējuši procesuālās darbības izpildi likumā noteiktā termiņā, jābūt objektīviem un neatkarīgiem no procesa dalībnieka. Tādējādi secināms, ka, ja termiņa nokavējums iestājas paša lietas dalībnieka vainas dēļ, tas nav atjaunojams.

Tā kā termiņa nokavējuma iemesli pilnībā var būt zināmi tikai pašam nokavējušajam procesa dalībniekam, viņa pienākums, iesniedzot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir norādīt uz termiņa nokavējuma iemesliem. Savukārt tiesas uzdevums, izskatot lūgumu par termiņa atjaunošanu, ir izvērtēt, vai procesa dalībnieka norādītie termiņa nokavējuma iemesli ir neatkarīgi no viņu gribas un rīcības, respektīvi, attaisnojoši.

No lietas materiāliem redzams, ka /pers. A/ 2019.gada 6.februārī bez viņas klātbūtnes ir sastādīts administratīvā pārkāpuma protokolu ZZ Nr.752126, kas 2019.gada 7.februārī nosūtīts uz viņas deklarēto dzīvesvietas adresi – /adrese/ (lietas 22., 24., 25.lapa).

Saskaņā ar Paziņošanas likuma 8.panta trešo daļu dokuments, kas paziņots kā ierakstīts pasta sūtījums, uzskatāms par paziņotu septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā – t.i. 2019.gada 14.februārī. Tādējādi tiesnese secina, ka /pers. A/ bija tiesīga iesniegt sūdzību par Iestādes lēmumu līdz 2019.gada 28.februārim.

Ar lietas materiāliem apstiprinās fakts, ka 2019.gada 13.septembrī Iestāde ir saņēmusi /pers. A/ lūgumu par pārsūdzības termiņa atjaunošanu. Lūgumā par nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu /pers. A/ norādīja, ka Pilsonības un migrācijas dienestā papildus viņas deklarētajai dzīvesvietas adresei – /adrese/, ir norādīta papildus adrese – /adrese/. Papildu adreses norādīšanas iespēja ir ieviesta, lai nodrošinātu precīzas ziņas par personas atrašanās vietu (sasniedzamību) un, lai atvieglotu saziņu tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību, ņemot vērā iedzīvotāju aktīvu mobilitāti. Iestādes rīcības brīvības paziņošanas veida izvēlē jāseko tās izmantošanas vispārīgiem noteikumiem, ar kuriem saskaņā paziņošanai katrā konkrētā situācijā jāizvēlas visatbilstošākais veids, proti, tai jābūt: 1) mērķtiecīgai, 2) vienkāršai, 3) ātrai, 4) ekonomiskai, taču Iestāde, sūtot paziņojumus uz deklarēto dzīvesvietas adresi, nav rīkojusies ievērojot labas pārvaldības principu, ignorējot personas intereses būt sasniedzamai papildu adresē, bet arī izvēlējusies no formālās loģikas viedokļa: 1) nemērķtiecīgu, 2) sarežģītu, 3) ilgu, 4) neekonomisku paziņošanas veidu.

/pers. A/ norādīja, ka ir izdarījusi visu no sevis atkarīgo, lai likumā paredzētajā kārtībā, deklarējot savu iepriekšējo dzīvesvietu /adrese/ (no 02.07.1998.-04.12.2017., no 20.06.2019. – šobrīd), kā papildu adresi (no 04.12.2017.-20.06.2019.), kurā faktiski turpināja un turpina dzīvot, no savas puses izpildītu līdzdarbības pienākumu. Papildu adreses norādīšana Jūrmalas administratīvajā teritorijā /pers. A/ gadījumā nebija formalitāte, bet gan saistīta ar ilgstošām profesionālām un personiskām saitēm attiecīgajā vietā, taču šo faktu Iestāde, lai gan tai ir pieejami visi publisko reģistru dati, "izlikusies neredzam".

Iestāde nav rīkojusies tā, lai Sūdzības iesniedzēja saņemtu attiecīgos ziņojumus un protokolus vismaz piecas dienas pirms administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas un nav darījusi visu iespējamo, lai izpildītu paziņošanas uzdevumu pilnā apmērā, kā rezultātā /pers. A/ pārsūdzības termiņš ir atjaunojams, jo Iestādes protokoli-lēmumi netika pārsūdzēti no personas neatkarīgu iemeslu dēļ. Kā arī Iestāde, izvēloties tikai vienu no iespējamajiem paziņošanas veidiem, apzināti ignorējusi, ka personai ir tiesības norādīt deklarācijā papildu adresi. Iestāde ir liegusi iespēju /pers. A/ uzzināt par sodu piemērošanu, paskaidrojuma sniegšanai un pārsūdzības iespēju, kā arī veicinājusi to, ka saziņas iespēja minimāli atbilst reālajai. Šāda Iestādes rīcība ietekmē administratīvā procesa funkcionēšanas efektivitāti kopumā (lietas 26.- 32.lapa).

Ar Iestādes 2019.gada 18.septembra lēmumu Nr.1-13.1/3098 nolemts atteikt atjaunot nokavēto procesuālo termiņu sūdzības iesniegšanai, atzīstot nokavējuma iemeslus par neattaisnojošiem.

Tiesnese pilnībā pievienojas Iestādes lēmuma motivācijai, kuru uzskata par pareizu, pamatotu un pilnībā pietiekamu turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Paziņošanas likuma 8.panta trešo un ceturto daļu, dokuments, kas paziņots kā ierakstīts pasta sūtījums, uzskatāms par paziņotu septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā. Ja no pasta tiek saņemta izziņa par sūtījuma izsniegšanu vai atpakaļ nosūtīts dokuments, tas pats par sevi neietekmē dokumenta paziņošanas faktu. Prezumpciju, ka dokuments ir paziņots septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā vai astotajā dienā no dienas, kad tas iestādē reģistrēts kā nosūtāmais dokuments, adresāts var atspēkot, norādot uz objektīviem apstākļiem, kas neatkarīgi no adresāta gribas bijuši par šķērsli dokumenta saņemšanai norādītajā adresē.

Dzīvesvietas deklarēšanās likuma 3.pants definē dzīvesvietu par tādu, kurā persona būs sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. Sasniedzamība ir tiesiska prezumpcija, nevis fakts, un šāda prezumpcija ir ieviesta, lai atvieglotu valsts un pašvaldības darbību, lai būtu noteikta viena konkrēta adrese, uz kuru nosūtītie dokumenti būtu uzskatāmi par paziņotiem. Faktiski persona var arī deklarētajā dzīvesvietā nedzīvot, tomēr tam no likuma viedokļa nav nekādas nozīmes.

Dzīvesvietas deklarēšanas jēga atbilstoši Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmajai daļai ir nodrošināt, lai valstij būtu zināma adrese, kurā persona ir sasniedzama tiesiskajās attiecības ar valsti un pašvaldību. Līdz ar to reģistrētajām ziņām par personas dzīvesvietu maksimāli jāatbilst reālajai situācijai.

Saskaņā ar Paziņošanas likuma 4.panta pirmo daļu fiziskajai personai dokumentu paziņo uz deklarētās dzīvesvietas adresi vai deklarācijā norādīto papildu adresi. Paziņošanas likuma 4.panta pirmā daļa ir dispozitīva tiesību norma, kas noteic Iestādes rīcības brīvību tiesisko seku izvēlē, citiem vārdiem, piešķir tiesības izvēlēties adresi, uz kuru adresi adresātam paziņot dokumentus. Personai ir tiesisks pienākums būt sasniedzamai deklarētajā dzīvesvietas adresē.

Paziņošanas likums noteic dokumenta saņemšanas prezumpciju, ka dokuments, kas paziņots kā ierakstīts pasta sūtījums, ir paziņots septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā. Šo prezumpciju adresāts var atspēkot, norādot objektīvus iemeslus, kas bijuši par šķērsli dokumenta saņemšanai. Dokumenta paziņošanā spēkā ir adresāta līdzdarbības princips. Tas nozīmē, ka pašam adresātam ir pienākums līdzdarboties dokumentu apritē. Līdzdarbības pienākuma neizpildīšanas gadījumā adresāts, iespējams, var izvairīties no dokumenta faktiskas saņemšanas, bet nevar izvairīties no dokumenta saņemšanas tiesiskā nozīmē.

Atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam Iesniedzējai nebija tiesību paļauties, ka savas deklarētās dzīvesvietas adreses korespondenci tā var nepārbaudīt un tas neradīs tiesiskas sekas. Apstāklis, ka Iesniedzēja bija deklarējusi papildu adresi, neatbrīvo Iesniedzēju no tiesiskā pienākuma būt sasniedzamai savā deklarētajā dzīvesvietas adresē.

Saskaņā ar judikatūrā izteiktajām atziņām dokumentu paziņošanas procesa būtisks princips ir adresāta līdzdarbības (sadarbības) pienākums dokumenta paziņošanā. Sadarbības pienākums izpaužas kā pienākums: 1) pieņemt iestādes paziņoto dokumentu; 2) paziņot savu adresi (tās izmaiņas) iestādei 3) būt sasniedzamam iestādei paziņotajā adresē; 4) būt atbildīgam par sadarbību ar savu pārstāvi vai adresē esošo personu dokumenta nodošanā *(skat. Administratīvo lietu departamenta 2015.gada 13.augusta lēmumu lietā Nr.SKA-1023/2015).*

Ar lietas materiāliem apstiprinās, ka /pers. A/ nebija norādījusi nevienu imperatīvo tiesību normu, uz kuras pamata Iestādei bija tiesisks pienākums administratīvā pārkāpuma lietvedībā paziņot dokumentus uz Iesniedzējas deklarēto papildu adresi.

No tiesību normām, vērtējot tās kopsakarā, secināms, ka lēmums administratīvā pārkāpuma lietā nosūtāms fiziskai personai uz deklarēto dzīvesvietu un fiziskai personai ir pienākums būt tur sasniedzamai. Tādējādi atzīstams, ka Iestāde, ievērojot tiesību normā norādīto un nosūtot /pers. A/ administratīvā pārkāpuma protokolu tieši uz viņas deklarēto dzīvesvietas adresei, ir rīkojusies tiesiski un Paziņošanas likuma izpratnē pamatoti.

Tiesnese uzskata, ka sūdzības par Iestādes lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā iesniegšana ir personas subjektīva tiesība, bet ne pienākums, līdz ar ko tiesību izmantošana likumā noteiktajā termiņā ir atkarīga tieši no paša procesa dalībnieka aktīvas rīcības, un tikai no procesa dalībnieka neatkarīgi apstākļi tikt atzīti par attaisnojošiem un var būt par pamatu procesuālā termiņa atjaunošanai.

Izvērtējot /pers. A/ norādītos sūdzības iesniegšanas termiņa nokavēšanas iemeslus, tiesnese secina, ka /pers. A/ norādītie iemesli nav uzskatāmi par attaisnojošiem, /pers. A/ nav norādījusi uz objektīviem apstākļiem, kas liedza viņai saņemt korespondenci viņas deklarētajā dzīves vietas adresē. Fakts, ka iesniedzēja patstāvīgi dzīvo /adrese A/, pats par sevi nevar būt par pamatu sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanai, jo iesniedzēja nav norādījusi uz objektīviem apstākļiem, kas liedza viņai deklarēt savu dzīvesvietas adresi faktiskajā dzīvesvietā, kā to nosaka Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 4.panta pirmā daļa.

Tiesnese konstatē, ka /pers. A/ sūdzībā nav norādījusi citus no tiesiskā viedokļa svarīgus argumentus vai apstākļus, kas nebūtu vērtēti iestādes lēmumā, tādēļ, atzīst, ka iestādes lēmumā kopumā izdarītie secinājumi ir balstīti uz noskaidrotiem faktiskajiem apstākļiem, pareizi un pietiekamā apjomā un pareizi piemērojot normatīvos aktus, kas attiecas uz konkrētās situācijas tiesisko regulējumu, un tiesnese nekonstatē citus apstākļus, kas liktu apšaubīt lēmumā izdarītos secinājums, kam tiesnese pilnībā pievienojas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 282.pantu, tiesnese

n o l ē m a

Jūrmalas pilsētas Pašvaldības policijas 2019.gada 18.septembra lēmumu Nr.1-13.1/3098 par atteikšanos atjaunot nokavēto procesuālo termiņu atstāt negrozītu, bet /pers. A/ sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese B.Jakobsone